

stille, den er i forsat Udvikling. Visse Situationer ophører at være retfærdige, andre har aldrig været det. Saafremt Folkeforbundet vilde eviggøre disse Situationer, vilde det komme i Modstrid med de naturlige Love. Ikke alene vilde det ikke mere tjene de Fredens og Retfærdighedens Formaal, det har indskrevet paa sin Fane; men det vilde løbe Fare for selv at blive fejlet væk af den Natur, der uimodstaaeligt følger Udviklingens Vej. . . . . Artikel 19 vil maaske en skønne Dag vise sig at være den bedste Fredsventil og mere virksomt end alle Sanktionssystemer forebygge Kri-gen. Naar Øjeblikket kommer til at bringe Artikel 19 i Anvendelse, er det derfor paa-krævet, at det ikke finder Folkeforbundet daarligt forberedt. . . . . Artikel 19 har været det moralske Grundlag for Ungarns Indtræden i Folkeforbundet. Artikel 19 er det uundværlige Supplement og Korrek-tiv til Artikel 10. Forbyder Artikel 10 enhver Ændring gennem ydre Angreb, saa viser Artikel 19, hvorledes man i Overens-stemmelse med Folkeforbundets Aand kan raade Bod paa uholdbare internationale Situationer«.

Fra de tidligere Entente-Magters Side toges der med stor Forsigtighed paa det kinesiske Forslag. I Formen stillede man sig særdeles imødekommende over for Kina, hvilket navnlig var Tilfældet for den engelske Delegeredes Vedkommende. Men i Realiteten søgte man under Hensyn til Artikel 19's storpolitiske Interesse for Eu-ropa at begrænse det kinesiske Initiativ mest muligt. Hovedordføreren for dette Synspunkt var den belgiske Jurist *Rolin*. Hverken fra Frankrigs, Polens eller den lille Ententes Side tog man til Orde ved Sagens første Behandling. Lige saa lidt fra sydamerikansk Side, skønt Forholdet mellem Bolivia og Chile og Peru og Chile i sin Tid (1920) havde givet Anledning til, at Folkeforbundets Forsamlingen første Gang beskæftigede sig med Artikel 19. Fra de tidligere neutrale Magters derunder Danmarks, eller de baltiske Staters Side deltog man heller ikke i Drøftelsen.

Rolin udtalte bl. a., at det ikke var rigtigt at sige, at Ikke-Anvendelsen af Artikel 19 skyldtes den Omstændighed, at Forsamlingen ikke havde fornøden Hjælp og Vejledning til Raadighed. »Der findes ogsaa andre Artikler i Pagten, der heller ikke er blevet anvendt til Dato, f. Eks. Artikel 16, som visse Delegationer betragter som væsentlig«. Hvor forskellige, maaske modsatte, Interesserne, Meningerne og Ønskerne end kunde være, maatte man vel kunne være enige om at sige, at naar Artikel 19 ikke var blevet anvendt, var det, fordi Omstæn-dighederne ikke havde givet Anledning dertil. Efter at have hentydet til Begivenhederne i 1920 og 1921 (Bolivias og Perus Forslag om Anvendelse af Artikel 19 paa disse Landes Traktater med Chile af henholdsvis 20. Oktober 1904 og 20. Oktober 1883, »Salpeterkrigens« Følger og Folkeafstemningen i Tacna-Arica) og det juridiske Tremandsudvalgs Betænkning af 1921 fremhævede han, at Forsamlingen først havde taget Sigte paa de Forudsætninger, under hvilke en Anmodning kunde modtages, idet den forbeholdt sig, saafremt disse Forudsætninger opfyldtes, at overveje, hvorvidt der maatte være Anledning til at fremkomme med Henstillinger. »Kunde man ikke nu nøjes med en lignende Konstatering? Selvfølgelig var Spørgsmaalet ikke udtømt hermed; man kunde udarbejde Forslag til den Fremgangsmaade, Forsamlingen skulde følge, og drøfte visse Regler, særlig med Hensyn til Afstemningen. Men vilde det være klogt at gøre dette for nærværende? I Betragtning af Artikel 19's højpoltiske Karakter og i dens eventuelle Anvendelses Interesse var det ikke ønskeligt, at Forsamlingen skred til Udarbejdelsen af et Reglement, som vilde binde den og fremkalde mange Vanskeligheder. Anerkendte man Artiklens Eksistens, Betydning og Muligheden for hvert Medlem af Folkeforbundet til i givet Fald at fremkalde dens Iværksættelse, vilde man formentlig have gjort, hvad der i Øjeblikket kunde gøres, og beroliget de Stater, der særlig interesserede sig for Artikel 19. Rolin foreslog derefter at er-